Management populací ohrožených a invazních druhů

Jana Švaříčková

Ohrožené druhy

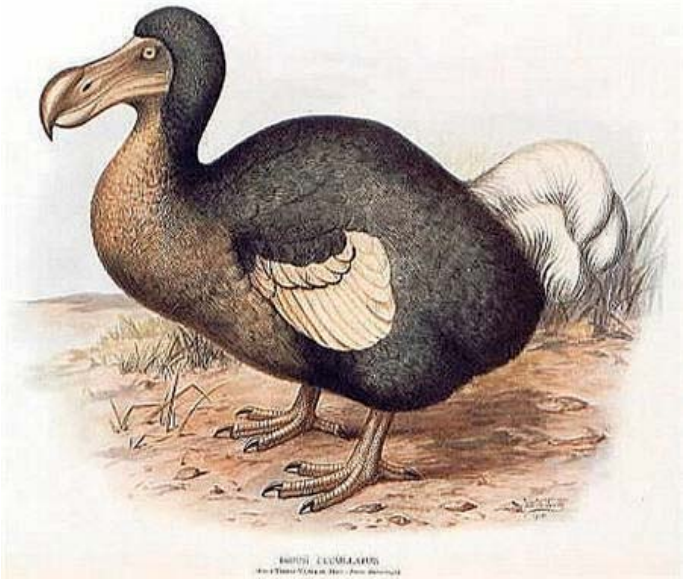

Klasifikace ohrožených druhů

- **riziko vyhynutí**: za určitou dobu bude zbývat jen poměrný počet jedinců daného druhu

- **kategorie**:
  - ČR: kriticky ohrožené, silně ohrožené, ohrožené
  - IUCN: kriticky ohrožené, ohrožené, zranitelné

- **http://www.iucnredlist.org/** (údaje včetně vhodných opatření)

Opatření na ochranu ohrožených druhů

sběr dat, **populační studie**

⇩

určení příčiny ohrožení a její odstranění

⇩

plán ochrany (in situ, ex situ)

⇩

sledování populace, **ochrana**, **osvěta**

Neexistuje univerzální řešení.

Druhy na pokraji vyhubení zachráněné odchovy

kondor kalifornský (*Gymnogyps californianus*)

odchyt všech jedinců, umělý odchov (náhradní snůšky) bez kontaktu s lidmi, reintrodukce

poštolka mauricijská (*Falco punctatus*)

odchovy a reintrodukce, přikrmování, náhradní hnízdní možnosti, kontrola predátorů

Repatriace

lvíček zlatý (*Leontopithecus rosalia*)

ochrana prostředí, chovné programy, problém kam ho vrátit, biokoridory

orel skalní (*Aquila chrysaetos*)
vypouštění jedinců ze Slovenska po přípravě v zajetí, hnízdní podložky, ochrana a sledování

jasoň červenooký (*Parnassius apollo*)
jedinci ze Slovenska (po přivyknutí) do nového biotopu, péče o stanoviště

Záchranné programy

kůň Převalského
(*Equus Przewalskii*)

odchov v zoo, zabránění inbreedingu, příprava před vypuštěním, návrat do přírody

http://www.zachranneprogramy.cz/

perlorodka říční *(Margaritifera margaritifera)*
ochrana in situ (péče o biotop a vznik nových), návrat

hnědásek osikový *(Euphydryas maturna)*
ochrana ex situ (péče o biotop), případně nové populace

Konflikty s lidmi

puštík karibský (*Strix occidentalis caurina*)

ochrana starých porostů před těžbou

rys ostrovid (*Lynx lynx*)

vypouštění jedinců ze Slovenska, sledování, hlídky Hnutí Duha, podpora migračních koridorů, náhrady škod

vydra říční *(Lutra lutra)*

plán péče, náhrady škod

Další problémy s návratem do přírody

bobr evropský (*Castor fiber*)

reintrodukce, vyrovnání se se změnami v krajině, náhrada škod

pižmoň severní (*Ovibos moschatus*)

reintrodukce, dnes povolen lov, problém oteplování

ibis skalní (*Geronticus eremita*)

chov v zoo (inbreeding a nemoci), reintrodukce (úhyny), vysazení v Alpách a naučení migrační trasy

Invazní druhy

Charakteristika invazních druhů

- **nepůvodní druhy** ještě nemusí být invazní

- invazní druhy se navíc úspěšně množí, **šíří** a také negativně působí na ostatní

- druhy **expanzivní** – původní, ale začaly se výrazně šířit

- **zabránit šíření**, **snižovat stavy** (sběr a lov, chemická regulace, biologický boj…), osvěta

- **databáze IUCN** (http://www.issg.org/database/welcome/) včetně vhodných opatření, seznam 100 nejhorších

Příklady I

mravenec červený (*Solenopsis invicta*)

biologický boj (parazitické mouchy), méně monokultur (namnožení)

slávička mnohotvárná (*Dreissena polymorpha*)

přirození predátoři (kachna, rak, ondatra, ryby), sběr, chemicky (chlór), UV, elektricky, teplotou

rak pruhovaný (*Orconectes limosus*), **signální** (*Pacifastacus leniusculus*)

oddělení raků (4 ohniska) a posilování původních populací, zkoumání šíření moru, pasti neúčinné (odchyt dospělců)

oblovka žravá (*Achatina fulica*)

plamenomet, moluskocidy, sběr (jako potrava), v USA zákaz chovu

Příklady II

karas stříbřitý (*Carassius auratus)*

odlov, posílení populací dravců

skokan volský (*Rana catesbeiana*)

genetický test (stopy DNA ve vodě) - lov a odchyt (všechna stádia)

ropucha obrovská (*Bufo marinus*)

zamrazit, zábrany, biologický boj

želva nádherná (Trachemys scripta)

odchyty

Příklady III

králík divoký (*Oryctolagus cuniculus*)
lov a trávení, virus myxomatózy, účinnější pasti než predace a nemoci

norek americký (*Mustela vison*)
odchyt, selektivní lov, ploty, odpuzování, predátoři

nepůvodní predátoři na ostrovech:

bojga hnědá (*Boiga irregularis*), kočka domácí (*Felis catus*), liška obecná (*Vulpes vulpes*), krysa obecná (*Rattus rattus*)

z ostatních:

myš domácí (*Mus musculus*), kapr obecný (*Cyprinus carpio*), prase divoké (*Sus scrofa*)